

INSTITUT PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

MOCENSKÉ SKUPINY V “DONĚCKÉ LIDOVÉ REPUBLICĚ” v kontextu bojů v Avdijivce

POLICY PAPER | březen 2017

MOCENSKÉ SKUPINY V “DONĚCKÉ LIDOVÉ REPUBLICĚ” v kontextu bojů v Avdijivce

Policy Paper – Autor: Oleksandr Nykonorov

Překlad: Petr Pojman

Team4Ukraine: www.team4ukraine.eu

V předchozím textu [Ukrajina v roce 2016: Na trnitě cestě z minulosti a stále ve válce](#) jsme se věnovali celkové situaci v Ukrajině. V tomto navazujícím materiálu se věnujeme politické konfiguraci a vlivu jednotlivých skupin v okupovaných územích Doněcké oblasti Ukrajiny v tzv. „**Doněcké lidové republice** (DLR)“ se zaměřením především na ty skupiny, které se zformovaly v r. 2016 a počátkem r. 2017. Analyzujeme zapojení nelegální ozbrojených složek „DLR“ do posledních bojů ve městě Avdijevce.

Při zpracování materiálu využíváme otevřených zdrojů informací (blogosféra, ruská, ukrajinská a separatistická média) a také soukromé zdroje z území Doněcké oblasti.

Organizace „primárek“

2. října 2016 proběhly na území „DLR“ „primární volby“. Vedení „DLR“ tak chtělo ukázat, že je schopno volby organizovat a formálně tak budovat jakousi politickou elitu. Ti, kdo v „primárkách“ uspěli, byli potom do příslušných pozic jmenováni. Toto předběžné všeobecné hlasování se uskutečnilo v Doněcku a okolí, v Aleksandrovke, Andreevke, Jelenovke, Larinu, Ljubovke, Staromichajlovke a Mospinu.

Hlavními vítězi se stali stoupenci separatistů z organizace „Doněcká republika“. Separatistického hnutí „Svobodný Donbas“, obdrželo v místních samosprávách na dočasně okupovaných územích pouze devět

křesel. Z účasti ve „volbách“ byli záměrně vyloučeni zástupci nesystémové opozice „DLR“, reprezentované organizacemi „Vlastenecké síly Donbasu“ (skupina Alexandra Chodakovského), Komunistická strana „DLR“ (skupina Borise Litvinova), stejně jako zástupce skupiny Andreje Purgina který koordinuje projekt „Jih Ruska“, o které jsme se zmiňovali v předchozím textu *Ukrajina v roce 2016...* Vyloučena z volebního procesu však byla i separatistická organizace „Oplot Donbasu“ vedená polním velitelem Sergejem Zavdoveevem. Šéfy místních administrativ se stali kandidáti spojení s organizací „Doněcká republika“, a i z nich především lidé napojení na Alexandra Zacharčenko: Igor Martynov, Michail Merenko, Světlana Nikitčenko, Konstantin Bort, Larisa Jegorova, Konstantin Čalyj, Sergej Kulakov, Arthur Lysenko, Larisa Novrockaja.

Odvolání Igora Martynova

Koncem října odvolal Alexandr Zacharčenko starostu Doněcku Igora Martynova. Vzápětí jej však jmenoval náměstkem šéfa své vlastní administrativě pro sociální otázky. Sám Martynov chtěl spíše vést ministerstvo financí (v „DLR“ nazýváno „ministerstvem zisků a poplatků“), které nyní vede Aleksandr Timofeev, s kterým má Martynov spory. Starostou města Doněck se stal Aleksej Kulemzin. Ten mezi r. 2007-2010 vedl odbor zahraničních ekonomických vztahů a evropské integrace Doněcké oblastní administrativy. V listopadu 2014 byl

jmenován ředitelem Městského podniku „Donelektroavtotran“.

Změny

v „Sovětu ministrů DLR“

Bývalý první náměstek ministra pro místní rozvoj, stavebnictví, bydlení a komunální služby Ukrajiny [Aleksandr Alipov](#) se v říjnu minulého roku stal šéfem „Tarifního úřadu DLR“ (tento úřad určuje ceny vody, plynu, adt.; v „DLR“ neexistuje normální tržní ekonomika). Alipov se po odchodu z ministerstva vrátil do Doněcku, kde byl na vlně „ruského jara“ jmenován prvním náměstkem starosty Gorlovky. Na podzim roku 2015 byl Alipov pak jmenován Prvním náměstkem ministra pro místní rozvoj, stavebnictví, bydlení a komunální služby „DLR“.

Za zmínku stojí též odvolání a represe bývalého šéfa „Centrální volební komise DLR“ Roman Ljagina, jehož příčinou byl jeho [osobní konflikt](#) s Alexandrem Zacharčenkem. Po jeho odvolání se [šéfem komise](#) stal Andrej Korževskij. V červenci 2016 byl odvolán „ministr uhelného průmyslu a energetiky DLR“ Ruslan Dubrovskij, který je považován za člověka doněckých obchodníků Igora Gumenjuka a Sergeje Kuzjary. Úřadujícím ministrem byl jmenován [Eduard Golenko](#), narozený v Šachtěrsku, a dříve ekonomického ředitele závodu Torezantracit.

Velmi zajímavou skutečností je pak to, že v červenci 2016 se na okupované území Donbasu opět přijel 64letý [Vladimír Antyufeev](#), specialista na zamrzlé konflikty a „špinavou válku“. Od 10. července do 23. září 2014, zastával [funkci prvního místopředsedy](#) „Sovětu ministrů DLR“ pro otázky národní bezpečnosti. Antyufeev je původem z Novosibirsku, velkou část kariéry strávil v sovětských a ruských bezpečnostních orgánech. V letech 1992 až 2011 by ministrem státní bezpečnosti mezinárodně neuznané [Podněsterské Moldavské republiky](#). Návrat Antyufeeva do „DLR“ považují analytici za **pokračování ruské účasti v konfliktu s**

konečným cílem vytvoření nezávislého kvazi státu podřízeného Moskvě¹.

Na začátku roku 2016 byli odvoláni, „ministr dopravy“ Semena Kuzmenko a „ministr práce a sociální politiky“ Olga Malinovskaya (před válkou pracovala v Doněcké regionální administrativě). Na jejich místa byli jmenováni Igor Andrienko (dříve byl zástupcem starosty Makijivky) a Larisa Tolstykina (ta byla dříve úřadující starostkou Makijivky). Takovým způsobem byly hned dvě vysoké pozice obsazeny lidmi z Makijivky. Tolstykina před válkou pracovala jako tajemnice Makijivké městské rady, a byla spojena se [Stranou regionů](#).

Na začátku srpna 2016 byly v blogosféře „DLR“ publikovány kompromitující materiály o činnosti šéfa frakce separatistické organizace „Doněcké republiky“ v „Národním sovětu (parlamentu) DLR“ Anatolie Kovala. Ten byl v důsledku toho odvolán z funkce a pozice ztratila celá jeho skupina.

V srpnu 2016 šéf „DLR“ Alexander Zacharčenko [propustil svého poradce](#) Eduarda Poljakova. Před válkou zastával Poljakov funkci technického ředitele státního podniku „Doněcká uhelno-energetická společnost“. V únoru 2017 odvolal Zacharčenko i „ministryni informací DLR“ Elenu Nkitinu. Ta je tetou předsedy „Národním sovětu DLR“ Denise Pušilina. Post ministra [převzal její bývalý náměstek](#) Igor Antipov.

Hlavní změny v zákonodárném orgánu „DLR–Národním sovětu“

Ještě v r. 2015 byli z „parlamentu“ [doněckých separatistů](#) odstraněni [představitelé skupiny](#) Andreje Purgina. 30. dubna 2016 byli poslaneckého mandátu zbaveni dva členové skupiny Alexandra Chodakovskogo – Petr Savčenko a Alexandr Semenov. 6. května se poslaneckého mandátu vzdali i [dva komunisté](#). 21. října 2016 přijal „Národní

¹ Podle amerického Think tanku Atlantic Council.

sovět DLR“ rozhodnutí o předčasném ukončení pravomocí dvou poslanců z frakce „Doněcká republika“.

6. února 2017 „poslanci DLR“ rozhodli o [ukončení pravomoci](#) bývalého mluvčího „parlamentu“ Doněck separatistů Andreje Purgina.

Hlavní skupiny vlivu

Nyní se podíváme na hlavní vojensko-politické skupiny doněckých separatistů prostřednictvím analýzy center vlivu v „DLR“. Níže uvedený soupis je založený na analýze blogosféry „DLR“ v roce 2016² soukromých zdrojů na území „DLR“.

„**Skupina Alexandra Zacharčenko**“ je složena na základě různých zájmů a motivů ze Zacharčenkem kontrolovaných polních velitelů a vlivných činovníků. Tato skupina se skládá z představitelů nového Doněckého klanu v čele s vůdcem „DLR“ a z bývalých představitelů regionální správy, městských a okresních rad v Doněcké oblasti, kteří zde pracovali v éře V. Janukovyče. Do této skupiny patří velitel batalionu „Legion“ Sergej Zavdoveev, Alexander Timofeev, Igor Martynov, bývalý šéf frakce „Doněcké republiky“ Anatolij Koval, Larissa Tolstykina atd.

„**Skupina Rinata Achmetova**“ – takto lze nazvat skupinu politického křídla separatistů složenou z aktérů napojených na ukrajinského oligarchu R. Achmetova. Mezi nimi mohou existovat spory a každý z nich hraje různé role a prosazuje své vlastní zájmy v „DLR“. Hlavními představiteli této skupiny jsou: Maxim Leščenko, který je šéfem administrativy hlavy „DLR“, Dmitrij Trapeznikov „vice-premiér DLR“ a Aleksandr Chodakovský bývalý šéf „Rady bezpečnosti DLR“, polní velitel, lídr „Patriotických sil Donbasu“.

---

²<http://insider-dnr.livejournal.com>,
<http://putniki.livejournal.com>,
<http://colonelcassad.livejournal.com>
<http://o-dnr.livejournal.com> a další.

„**Skupina Denise Pušilina**“ – dříve bylo možné toto křídlo separatistů považovat za součást „Skupiny Rinata Achmetova“. Od r. 2015 však projevuje čím dál tím větší samostatnost a vytváří si přímé vztahy s představiteli moskevských kurátorů Vladislava Surkova. Pokud byly některé vztahy se starou „doněckou skupinou a R. Achmetovem“ zachovány, není jejich efektivita ani potenciál vysoký. Sama skupina Denise Pušilina demonstruje jednoznačný růst a je ji dnes možné považovat za nové centrum vlivu, které dnes plně kontroluje organizaci „Doněcká republika“.

„**Skupina Andreje Purgina**“ vznikla po odvolání Andreje Purgina z postu předsedy „parlamentu DLR“ a konfliktu s Denisem Pušilinem v září 2015. V důsledku konfliktu ve vedení „DLR“ a [změny politické konfigurace v Moskvě](#) ztrácí skupina Purgina postupně vliv. V současné době rozvíjí tato skupina projekt „Jih Ruska“ s cílem podpořit ideologický projekt sjednocení země mýtického „Nového Ruska“ a jižních oblastí. Součástí skupiny A. Purgina je dnes i bloger a vojenský korespondent Pavel Rasta, vojenský korespondent a bývalý bojovník „Ruské pravoslavné armády“ Dmitrij Gay, bývalý rektor Doněcké Národní University Sergej Baryšnikov, bývalý poslanec „DLR“ Elada Šaftner a Taťjana Dvorjadkina bývalý šéf „Centrální volební komise DLR“, Roman Ljagin a další. Představitelé této skupiny aktivně spolupracují s Alexandrem Chodakovským.

„**Skupina Svobodný Donbas**“, která se zformovala z členů stejnojmenné separatistické organizace. Součástí „Svobodného Donbasu“ jsou příznivci „Novoruska“ (Pavel i Kateřin Gubarevovi), členové Svazu veteránů Donbas „Berkut“ („vicepremiér DLR“ Dmitrij Trapeznikov) Jevgeni Orlov, Miroslav Rudenk a další.

„**Skupina Regionálové**“ je reprezentovaná politiky a úředníky, kteří byli dříve součástí oblastních administrativy a byli spojeni se *Stranou regionů*. Nejvlivnější jádro jsou „ministr průmyslu a obchodu“ Alexej

Granovský a bývalý člen parlamentu Ukrajiny Alexander Bobkov.

„**Skupina Silovici**“ je složena z lidí z bezpečnostních orgánů „DLR“ operační velitelství „Doněck“. Skupinu lze dále rozdělit na několik podskupin:

- vojenskou, tj. „1. Armádní korpus DLR“
- bezpečnostní, tj. skupina FSB, pod kterou spadá vedení „ministerstev bezpečnosti a vnitra“, „Generální prokuratury“, „Nejvyššího soudu“ a „policie DLR“

Vyostření situace v Avdijevce

Od 29. ledna do 5. února r. 2017 se v Avdijevce, která se nachází na linii fronty mezi pozicemi *Ukrajinských ozbrojených sil* a spojenými rusko-separatistickými silami zostřila bojová aktivita. Mrtví byli na obou stranách hned v prvních dnech. Mnoho raněných bylo i v řadách civilního obyvatelstva. Město Avdijevka, kde žije asi 25 tisíc obyvatel, zůstalo bez elektřiny, vody a topení. To vše v době, kdy venkovní teplota klesala k-20 stupňům. Dne 1. února, tam byl vyhlášen výjimečný stav a začala evakuace. Za týden Avdijevku opustil téměř 300 lidí. Bylo poškozeno asi 200 domů a bytů. 6. února [se počet útoků snížil](#).

Za hlavní příčiny vyostření situace v Avdijevce je možné považovat:

1. Ukrajinské síly jsou dislokovány v průmyslové části města. Část z nich se však stále nachází po kontrolou separatistů. Na tomto místě došlo k vyostření bojů již před rokem, protože ukrajinská vojska se posunula dále v limitech, které umožňují dohody v Minsku tak, aby kontrolovala cestu, která vede z Doněcku do Gorlovky, a na které je důležitá jasinovatská dopravní křižovatka. Tato cesta je velmi důležitá, protože se po ní mohla pohybovat vojenská technika a munice pro separatisty. Kontrola nad

touto tratí rozhoduje o řadě strategických pozic.

2. Ukrajínští vojáci staví před své pozice maskované pozorovatelny, tak aby zabránili pohybu diverzních a rozvědčných skupin separatistů. To dělali i ráno 29. ledna a během toho narazili na skupinu protivníka. Na boj nebyli separatisté připraveni a přivolali si podporu dělostřelectva. Ukrajínští vojáci se posunuli dále dopředu, aby se nedostali pod dělostřeleckou palbu, přičemž obsadili pozice separatistů. Ti se pokusili pozice dobýt zpět. Skoro všechny útoky, o kterých informovalo Informačně-analytické centrum Rady národní bezpečnosti a obrany Ukrajiny, se týkaly pokusů separatistů vrátit právě na tuto pozici. Rusko-separatistickými silami byly poprvé od bojů v Debalevo opět použity i raketomety Grad.
3. V inkriminovaném prostoru se též delší dobu přesouval „bloudící minomet“ separatistů, který odstřeloval Avdijevku z obou stran linie fronty. Ukrajinské síly se posunuly s cílem těmto útokům zabránit. Od té chvíle se situace vyostřila.
4. Pokus ruského vedení, [prověřit novou administrativu D. Trumpa](#), jak zareaguje na takové akce v oblasti ATO (Antiteroristické operace).
5. V zóně ATO, a zvláště pak v Avdijevce, dochází k takovým operativně-taktickým střetům opakovaně. Jde o poziční válku a jednotliví velitelé reagují na konkrétní taktické záměry velitelů na obou stranách linie. Boj na taktické úrovni za část doněckého okruhu u Avdijivky mohl z vojenského pohledu je těžko zadním způsobem ovlivnit celkovou strategickou situaci. Nejde tedy o akce, o kterých by se

muselo rozhodovat na vrcholné vojenské a politické úrovni.

Komentář

V rámci analýzy hlavních vlivových skupin ve vedení Doněckých separatistů je třeba poznamenat následující trendy:

1. Oslabení skupiny A. Chodakovského, který ztrácí kontrolu nad Jasinovatu a zastoupení v orgánech Doněckých separatistů. Zvyšuje se vliv Dmitrije Trapeznikova, který fakticky ovládl administrativu „DLR“. Snižuje se vliv Aleksandra Timofeeva a Maxim Leščenko.
2. Vzniklo několika vlivových skupin, které nezahrnují „silové“ křídlo separatistů. V politickém vedení identifikujeme tato centra vlivu – skupinu Alexander Zacharčenko, skupinu Denis Pušilina. Skupiny, které mají potenciálem dalšího růstu, jsou skupina Alexandra Bobkova, Dmitre Trapeznikova a Alexej Granovského. Možná se vytvoří i skupina Igora Martynova.
3. V silové sféře se jasně ukazuje existence dvou skupin „siloviků“ (FSB RF) a vojáku (Armáda RF a GRU RF). Mezi nimi panuje konflikt o finanční zdroje, které jsou z Ruska do „DLR“ posílány na financování ozbrojených složek. Tento konflikt se periodicky projevuje mezi vedením FSB a GRU.
4. Své pozice fakticky ztrácí křídlo Anatolija Kovalja ve skupině Aleksandra Zacharčenko. Zároveň však posiluje skupina Sergeje Zavgdoveeva. Aleksej Granovskij se politických konfliktů neúčastní, a to výrazně pomáhá jeho kariéernímu růstu.
5. Po likvidaci polních velitelů „Motoroly“ a „Givi“ a odvolání Ivana Kondratova (Vaňá Ruský) zůstává pod kontrolu A. Zacharčenko pluk Bastion, kterému velí Andrej Borisov (Čečen).

6. Odvoláním Eleny Nikitiny z pozice ministryně informací udeřil A. Zacharčenko na pozici Denise Pušilina, kterého považuje za hlavního konkurenta ve vedení „DLR“.